దారుకావనం

అందరు ఆహితాగ్నులూ, తలో పుడిసెడు తీర్థం యిస్తే - అది పుచ్చుకుని, - బాధ లేకుండా భగవాన్లు, - గుర్రాలెక్కి వస్తున్నానని ఆకాశంలో ఒక పక్క పొడిచాడు -

వాడికన్న ఎంతకుముందో, వీడు వచ్చేశాడు.

ఊరికి ఎండెక్కింది - ఆకలి ఎక్కింది - నీలాటి రేవులో, ఏదో ఒకటో అరో, - నిండుకుండ తొణికే ఓపికలేక అలా నిల్చిపోయివుంది -

రేవు దిగాలుపడివుంటే, - పాపం కదా అనుకుని, - వీడు దాహం తాగుదామని, నీటిచాలుకు వంగాడు, నీడలు పేనేసి లాక్కున్నాయి - బుజ్జగించినట్లు, - లేత చెక్కిలిమీద, చేసే మారాము ముద్దొచ్చి అలా పుణికినట్టు, - నీటి పాయను అనేసి, ముందుకు అడుగు వేశాడు - తామర తంపర పెనవేసుకుంది - పట్టుచిక్కక జారిపోయింది - ఉసూరుమంటూ కుప్పకూలిపోయింది -

వీడు, - నడిబొట్టుమీద, అడుగులు, లెక్క పెట్టుకుంటున్నాడు:

"ఒరేయ్! - అబ్బీ!"

"ఏయ్! - నిన్నేరా?"

"ఇందరా, కానీ!"

- వినిపించుకుంటూ నవ్వుకుంటూ చక్కా పోతున్నాడు: పోగా పోగా, ఏ ధర్మతల్లో, గుమ్మంలోకి వచ్చి, అగమని కేకేసింది: పట్టెడు పిడచ పడేస్తాను ఉండమంది:

"వద్దులే తల్లీ!-" అన్నాడు!-

"ఏం, అదేం పోయేకాలంరా నీకు?" అని గద్దింపుగా ముందుకు వచ్చింది:

"నిలు,-అక్కడే నిలు అంట!"

వీడు,-పోనీ-పాపంగా, నిలవబడి పోయినాడు - ఆ యిల్లాలు,-వీడిని పట్టుకుని, అటు ఏడు తరాలూ, ఇటు ఏడు తరాలూ,-పనికిమాలినవాళ్ళ కోవను అంతా తూర్పార పట్టింది-వీడికి-, ఎండ కన్నెరుగని ఆ తల్లి, కడుపులో చల్లంతా, అల్లా గలబరించుకుంటూందేమో అని, తగని జాలివేస్తూంది: ఆ వగర్పూ, ఆ తామసం చూసినకొద్దీ, నవ్వు ముంచెత్తుకొస్తూంది!

నాళ్ల నడుమేమో, - నలుగురు ఇల్లాళ్లూ, - చోద్యం చూడటానికి అక్కడ పోగైనారు: 'ఎందుకు అలా తిట్టిపోస్తున్నావ్, - మిట్టమధ్యాహ్నంపూట', అని ఒక్కరూ అడిగిన పాపాన పోలేదు: 'ఆ ముష్టి వెధవ ఏమన్నాడు, - ఏం చేశాడు'?-అని అందరీ ఆదుర్దా:

అవిడ – ప్రజల్లో పడ్డ తరువాత, – రొప్పు రవంత సంబాళించుకుని, – మాటకుమాట పేనుతూ, వీడిమీద సవాలక్ష పితూరీ పెంచింది: వీడి పొగరుమోతు తనమేమిటో అంతుకనుక్కోవలసిందే అంది: ఇందుకనే, వీళ్లిలా మలమలమాడిపోవటం, అని శాపంగా అంది:

అందరూ, నిజమే అన్నారు–! అందులో ఓ తల్లి,–"ఏంరా, పిలిచి బిచ్చం పెడతానంటే,–వద్దనడం నీకు యిదేం తెగులురా?"–అంది–

"ఏం చెయ్యను,–మాయమ్మా!–ఆకలి కాలేదు!" అని అపరాధం చేసిన గొంతుతో అన్నాడు,–నవ్వుతో ఉక్కిరిబిక్కిరౌతూ!–

"కాక? – ఇదేమిటే అమ్మాయ్, – ఈ విడ్డూర్యమేమిటే? ఏటికేడాదీ ఎండే వెధవకు, ఆకలి లేకపోవడమేమిటే?–" ఆ తల్లి ఆశ్చర్యానికి అంతులేదు. పక్కనున్న పడుచును పట్టుకుని, – "ఇదేమిటే!–ఆఁ!–ఇదేం చోద్యమే!" అని జబ్బలు గుంజుతూంది: నలుగురు అమ్మలక్కలూ, – ముక్కుమీద వ్రేలు వేసుకున్నట్టు అయిపోయినారు: వీడు అంత నిర్లక్ష్యంగా పోవడం, మాటకు మాట అనకుండా, – అడిగినదానికి కావలసిన సమాధానం చెప్పకుండా – వీడూ, ఓ మామూలు మనిషల్లే, రెండు కాళ్లతోనూ నడిచిపోవడం, ఆ ధర్మతల్లికి నలుగురిలోనూ మరీ చచ్చిన చావైంది: –

"పోనీలేవే – ఇందుకే వీళ్లకు పుట్టగతు లుండవ్!–" అంటూ, అందరూ సముదాయించి, – పుట్టెడు దుఃఖంలో ఉన్నట్టు ఆ యిల్లాలు, అపసోపాలు పడుతుండగా, – యింట్లోకి నడిపించుకు పోగలిగారు:

–వీడు అదేపోతగా, పోతూనే ఉన్నాడు: దోవలో గుడియేదో ఎదురుగుండా వచ్చింది: లంకంత ముఖద్వారం ఆగమని బ్రతిమాలినట్లు అనిపించి, – ఆగుదామనుకున్నాడు: అనుకోకుండానే అడుగు ముందుకు వేశాడు: పోనీగదా అని ఆగాడు: వెళ్లేవాళ్లందరూ లోపలికి, అతి మడిగా, అతి బరువుగా, అడుగులు వేస్తున్నారు: బయటికివచ్చే మూకంతా, – అసురుసురైపోయి, – కరిమింగిన వెలగపళ్లల్లే, – తగని బోలుగా బయటపడుతూంది:

ఎవరో పొరుగూరునుంచి, ఆ దోవను పోతున్న ఆసామి, – ఆగి, చెప్పులు విడిచి, చేతపట్టుకుని, – జారవిడిచి లెంపలు వేసుకుని, గోపురంవైపు తలఎత్తి కళ్లుమూసుకుని ఏదో గొణుక్కుని, – వీడిని, యాదాలాభంగా, – "ఏమిటి, ఇయ్యాల?" అని అడిగాడు:

"ఏముందీ, మామూలే!" అని గాలిలోకి అన్నాడు వీడు –

"అంటే!"

"అంతే!–పాపంచేసిన వాళ్లందరూ లోనకెళ్లి మస్తరేయించుకు వస్తున్నారు!–"

ఆసామి, ఉలిక్కిపడినట్టు "ఆఁ!" అని బెదిరి, – "కళ్లు పోతాయిరా, వెర్రోడా!" అని నయానే చెప్పాడు:

"కళ్లుపోతే–చెవులు లేవూ?" అంటూ వీడి ప్రశ్న –

"వెర్రి యెదవకు – యేదాంతం!" అంటూ ఆసామి రుంజుకుంటూ సాగిపోయినాడు, భయం – భయంగా నవ్వుకుంటూ,

– వీడు యింకా సాగిపోతూనేవున్నాడు – పోయిపోయి కొంతదూరాన ఊరు ఆగిపోయింది: అవతల అదేదో, – మర్రిలాటి రావిచెట్టు – చెట్టుకు పసుపూబొట్టూ, – క్రిందంతా పొంగిలిరాళ్ళూ, – పాలచారికలూ, –

ఎవరో ఓ పేరంటాలు పాలు పొంగించుతూంది – పొంగిపొర్లి పోయినప్పుడల్లా, – చేయెత్తి దణ్ణం పెడుతూంది: కొమ్మల్లో బ్రహ్మరాక్షసులల్లె పాతపక్షులన్నీ విలవిల లాడుతున్నాయ్. ఓ ముసలమ్మా ఓ పసిపిల్లా, – కాకాయ్‌లని తోలుతూ అష్ ఉష్ అంటున్నారు: ఇంకో బొడ్డు ఊడనివాడు, – కుక్కానక్కా ముందుకుదూకి కలియబడకుండా, – అమ్మ అండచూసుకుంటూ, కాపలా కాస్తున్నాడు:

ముసలమ్మ, వీడివంక అదోచూపు చూసింది – మనవడు, చేతిలోవున్న పుల్ల, నేలకు వాలుగా దిగేసి, – జబ్బలుకట్టుకు, దానిమీద మోపుగా అని, ఆకలంతధీమాగా చుర–చురలాడాడు.

వీడు, చూసీ చూడనట్టు అదంతా దాటిపోయినాడు. దోవకు అడ్డంగా రాతిమీద రాయి కూర్చుంది. దోవ, తలవంచుకుని తప్పుకు పోయింది – తన దోవను.

వీడు, దానిమీద కూర్చున్నాడు: రాయి, దాచుకున్న ఎత్తుపల్లాలు సర్దుకుంది.

కుక్క ఒక్కొకటే, అడుగు వెనక్కువేస్తూ, ఆగి, పంజా ముందుకు ఆవలింతగా జాపుతూ, ఇక్కడకు జేరుకుంది – అన్నీ, ఎటూచూడటం మానేసినాయ్.

చిన్నవాడు, కవ్వింపు దిగజారిపోగానే, రోషంగా మంకుతనంగా, – "అమ్మా!" అన్నాడు:

పొంగించే యిల్లాలు, బద్ధకంగా ఇటు చూసింది: చిన్నవాడిచూపు అందుకొని, వీడివంక చూసింది: అందినంత మేరా కలియజూసి, మళ్లీ తిరుగుముఖంగా, వీడినే చూసింది: రెప్పవాలేలోగా, ఎంతోసేపు చూసినట్టు చూసింది – పొలిమేరలో కాపు వేసిన బసవన్ననుచూసి, ఆయన ఇంటి లేగలాగా, మెడ–బెదురుగా, మళ్ళీ అటు తిరిగింది –

ఆ బెదురు, ముసలమ్మ అందుకుంది – కనుచూపు మేర ఎక్కడా, మరో మనిషి తోడులేనట్టు కనిపెట్టింది – "అయినంత వరకూ చాలు, దించి, చేయి చూపించి, ఇక తెములు –" అని ఊదరపెట్టింది, కోడలిని.

అందరూ, కదిలారు: ముందు చిన్నవాడూ, వాడికి వత్తాసుగా, అవ్వ – ఆ అడుగుల్లో అడుగు వేసుకుంటూ, రాక్షసుణ్ణి కవ్వించే మోహిని భంగిమంలో, పాయసం దుత్తపట్టుకుని, కోడలూ –

వాళ్లూ యీవేపే రావాలి, – రాచుకుంటూ పోవాలి – మరో దోవలేదు–

కుక్కలు, ఆశగా తోకలు ఆడిస్తున్నాయి – దగ్గిరకు వస్తూన్న కొద్దీ – వీడు, కూర్చున్నచోటే ఒళ్లు విరుచుకున్నాడు:

అవ్వా చిన్నవాడూ, దారి దిగి నడిచారు – కోడలు అడుగు యింకా, దోవలోనే ఉంది.

వీడు ఒళ్లు ఝళిపించాడు: అవ్వ అమ్మయ్యో అన్నట్లు, చిన్నవాడిని తనచాటుకు యీడ్చుకుంది: వీడు కూర్చున్న పాళానే లేచాడు: కోడలు, ఎక్కిళ్లు మింగినట్టు నిలుపు నిలుపూ ఒక్కసారి గిలబరించుకుని, దుత్త జారవిడిచింది – కళ్ళు చేరెడు

చేసుకుని ఒలికిపోయిన పట్టంతా చూస్తూ, అడుగు వెనుకకువేసి, అత్తమొగంచూసి, ఏడుపు సాగించింది - కుక్కలన్నీ అంతమేరా కమ్ముకున్నాయ్ -

వీడు, నవ్వుకుంటూ పోతున్నాడు - కోడలు, శ్రుతి హెచ్చించింది -

కోపం తెప్పించుకు ఆగాడు: కొరడా ఝుళుక్ మన్నట్టు అటు తిరిగాడు.

"ఏమే కూతురా!-అరగింపైందని ఏడుపా? సంగీతం పాడు, దేవుడు దిగివస్తాడు?" అని నవ్వాడు: కోడలు, మూతి ముడుచుకుని, దెబ్బతిన్నట్టు కూలబడ్డది -

'వదినోయ్'!- అవ్వను, కసిరినట్టు కూక వేశాడు. 'ఎక్కడైతే నా భక్తులు సంగీతం పాడుతారో, - అక్కడ మనం ఎప్పుడూ ప్రత్యక్షం-' అని పాటపాడినట్టు అన్నాడు - గాలిబుడగల మీద అడుగులు వేస్తున్నట్టు, - జువ్వన సాగుతున్నాడు -

చేలుదాటి, ఇంకోవూరు వచ్చింది - ఊరులోకి అడుగు పెట్టనీకుండా, తోట అడ్డం వచ్చింది - తోటకోసం, పువ్వులు, - పువ్వులకోసం పిల్లలు -

పూలన్నీ పైటలనిండా దోచుకుతెచ్చి, - ఆ ఒక్కతే పిల్లసరసను రాసులు పోస్తున్నారు: ఆ పిల్ల, - వాటిమీద, ఆనీ అననట్టు, - వ్రేళ్ళు మోపి, - వీణ మీటినట్టు పుణుకుతూ, మనసు ఎక్కడో పెట్టుకు కూర్చుంది -

"నీవు ఏ రాజు కూతురివె కొమ్మా!"

"నీ పేరేమిటే ముద్దుగుమ్మా!"

తత్వం పాడినట్టు, వీడు, విరగబడి పాడుతున్నాడు - పిల్ల, విని, గరిపొడిచింది:

"ఎగనేసుకుపోయే రాజుకొడుకు - వేటాడుతూ ఇటు రాలేదా?-"

నవ్వుతూ ఒక్క అడుగు ముందుకు వేశాడు - వీడు. చిన్నది, యేడువారాల సొమ్ముల బరువుతో - పంచకల్యాణి మీదికి లంఘించే ఒడుపుతో కూర్చుంది - వీడివంక చూసీ చూడని ఠీవితో, ఆస్థానకవి పరకాయించినట్టు, - తల ఊపుకుంటూ తనలోతాను, కుమిలి - నవ్వుకుంటూంది -

"జయము జయము - మహారాణీ!"

చిన్నది - అదేమన్నట్టు ఉలిక్కిపడ్డది -

వీడు, మరో అడుగు ముందుకు వేసినట్టు,- గొంతు చేరువకు తెచ్చి, - దేవరహాస్యంగా, - పెదవులు కదిలించకుండానే, - కాగలకార్యం, - మూపు మెలపులో వివరించాడు-

"ఎంతకాలం ఉంటాడు, - ముసలిరాజు! -"

"యుద్ధాల్లో సాయంకాలానికి, ఇంద్రుడు రథం పంపిస్తాడు - మాతలి తోలుకుపోతాడు -"

"ఆ క్షణం నుంచి, మీ నాధుడే ప్రజలకు దిక్కు -"

"ఓపలేని మహారాణీ, - కిరీటం మోయలేనే అంటుంది - దాసదాసీ జనంబులు వల్లకాదు తల్లీ అంటారు - అంటూ అంటూ ఉండగానే, - వంశాంకురం - కేరుమంటుంది -"

"మీ భరతుణ్ణి, నేను ఎత్తుకు ముద్దుచేస్తా! - బాణం గురి తప్పనీయనమ్మా!"

చిన్నది, చంద్రకాంత ప్రతిమ అయిపోయింది - సంతోషం ఒడిపోతూన్నది -

మళ్లీ పువ్వులు చేరుకుంటున్నాయ్, రాసిదగ్గిరకు – అల్లంతదూరంలోనే పిల్లలనందరినీ ఆపేశాడు, – వీడు,: వాళ్లకు వీడి వాలకం చూసినా, – భయం వేసినట్టు లేదు – రెక్కలు కట్టుకుని, ఏదో పక్షి తూలుకుంటూ నడచిపోతున్నదని, – అంత వింతగానూ చూస్తున్నారు –

"కన్నె కుమారికి – కలలు నిండాయోయ్! – " ముందుకు దూకినట్టు అన్నాడు – అందరికీ చక్కిలిగింతలుగా నవ్వాడు – నవ్వల్లే పోతున్నాడు –

"ఎవడే – వీడు!"

ఓ చిన్నది త్రుళ్ళిపడ్డట్టు, – ఎన్ని జన్మల వెనకాల నుంచో అడిగినట్టు, – తనలో తాను అనుకుంది – అన్ని చూపులూ, అదే మాట పనవి – పనవి, వెంటాడినవి –

వీడి కూనిరాగం, – పాట ధోరణిలోకి వచ్చింది – "మల్లెపంది రదిగో – ఇదిగో – " పాట ముందరికి సాగుతూంది – వీడి అడుగు, వెనుకకు పడుతూంది – పడి, పడి, పిల్లకు కూత వేటుగా, ఆగింది – కమ్చీ ఝుళుక్ మన్నట్టు ఎదురు మొగమైనాడు –

"సుందరి! – మాధవు డల్లడుగో – " మాధవుడు, ఎన్ని పోవభావాల హొయలమేదీ, – ఆ భంగిమాలన్నీ, – చూపుడు వ్రేలితో, – శూన్యంలో, బొమ్మలు వేస్తున్నాడు – పిల్లలు, వలబడ్డ జక్కవలల్లే – క్రిక్కిరిసి, కదలకుండా విలవిల్లాడుతున్నారు – పుస్తకం తాప్పనమూ సేసినట్టు బొమ్మలు తిప్పడంమానేశాడు – పాఠం అర్థం అయిందా – అన్నట్టు పరకాయించి చూశాడు – పిల్లలకళ్లు – పైపాఠాలు గడ–గడా వప్పగించేస్తున్నాయ్ –

– ముతకకంబళీమడత ఎగిరి భుజానపడ్డట్టు – ముసలిగా కుదిలించుకు పోయినాడు – మసకతో తడుముకుంటూన్నట్టు – "ఓ మల్లియలార! – మీ పొదలమాటున లేడుగదమ్మ–!" క్రియాపదం జాలిరాగంలో, అనుకుంటూ అందిన తీవల్లా కదిలించి చూస్తూ – తోట దాటాడు – పేట దాటాడు –

దోవ, దారితీస్తుంది, – అడ్డంకొట్టి, చేలగట్టుమీదుగా పెద్దరోడ్డును అంటుకుంది.

ముందు, – పూటుగా ధాన్యపుబస్తాలు వేసుకుని భారీ ఎడ్లబండి పోతూంది – వీడు, రోడ్డుమీద అడుగుమోపగానే – అది, ఎగిరిపడి, – బండి రెక్కవాల్చింది: మొగ్గిన చక్రం, – పెళపెళమంది: పైపైన బస్తాలు ఒళ్ళు విరుచుకున్నాయి: అడుగుపీటేని ఉన్నవి, పూర్వకాలపు ముత్తైదులల్లే, అలాగే అంటిపెట్టుకుని ఉన్నవి –

ఎద్దులు, మర్యాదకోసం, బండితోబాటు వత్తిగిలి, – యిది మనకు మామూలే అన్నంత యాదాలాభంతో, – లేచి నిలుచున్నాయ్ –

తోలుకు వెళుతున్న ఆసామి – కూలబడి పోయినాడు – మనిషి సాయం లేనందుకు కొరకొరలాడాడు: ఎందుకు అంత ఒడ్డూ పొడువూ ఉండి – చేయి అందిచ్చేందుకు లేక – అనుకుంటూ, – ఓపిక ఉన్నంతవరకూ, – ఎడ్లను బాదాడు: అవి, దెబ్బలు పడుతూ, – మారాంచేసే కుర్రకుంకను తాతగారు చూసినట్టు, – చూసి, వెన్ను అప్పగించి ఊరుకున్నాయ్ –

ఆసామికి చేతులు తప్పబడ్డాయ్ – బస్తామీద చేయి వేసి ఊపి చూశాడు: అది పైపైన గునిసి –, మొండికేసుకు ఊరుకుంది – మళ్ళీ చెర్నాకోల అందుకుని,

– ఆ జతమీదికి దూకుదామని లేచాడు – అవి కోడెలల్లే గంతులు వేస్తూ దూరందూరంగా కాచి, కవ్విస్తూన్నాయ్ –

వీడి అడుగు, – అసామి దగ్గిర పడింది – వీడిని చూడగానే, వాడికి ప్రాణం లేచివచ్చింది –

"ఇదిగో అన్నా – దేవుడల్లే వచ్చావ్!–" అంటూ, ఒక్క తలవిసురులో, తన అవస్థ, తనకు వీడు చేయవలసిన సాయం, యావత్తూ వివరించాడు –

వీడు, – వాడిని చూడగానే, వినగానే మండిపడ్డాడు –

"నేను దేవుణ్ణికాను – దయ్యాన్ని?"

వాడు, తెల్లబోతూ – "అదేమిటి అన్నా?" అని గొణుక్కున్నాడు –

"– దేవుడు నీకెందుకు అక్కరకు వస్తాడు? వరమిచ్చి పోతాడనుకో, – ఒరిగేదేముంది? –

మనం పట్టుకుంటే – మళ్ళీ వదలడమే – ?"

– వింటున్న కొద్దీ అసామికళ్ళు బైర్లు కమ్మినాయ్ – ఎన్నో ఊహలున్న ఓ పొల్లుకేకవేసి, – దోవా తెన్నూ కానకుండా, – అడ్డంపడి, – ఎటో దూసుకున్నాడు.

వీడు, ఆ దోవ చెప్పినట్లు నడుస్తున్నాడు – మేసె ఎడ్లజత, – "శహబాస్"– గా తల ఊపింది.

"మనం ఎంత చేసినా, – వీళ్లు యింతే –" వీడు చెప్పిన ఊసు వాటికి అర్థమై, – అవి నవ్వినాయ్ –

దోవ, ముక్కుకు సూటిగా, ఏటిఒడ్డున మర్రిక్రింద మాయమైంది –

మర్రిమీద బ్రహ్మరాక్షసి ఉంది గనుక – అందరూ, – ఆ నీడన్నా మీదపడకుండా వైదొలగిపోతారు –

చెట్టు నీడను, దుబ్బు కట్టి ఉంది, పచ్చ. ఏ నాటినుంచో యెండి రాలిన అకులు చీకిరి బాకిరిగా, చెల్లాచెదురుగా – మేటగా పడివున్నాయి – దానిమీద, ఓ బడుగు, – సొమ్మసిల్లినట్టు, – అడ్డదిడ్డంగా పడివుంది –

"నువ్వనే–అవ్వా!–" ఆకూ ఆకూ ఆడినట్లు అడిగాడు –

"ఔఁ! నేనే కొడుకా!" మండా – మండా రాపాడినట్టు పలికింది – పెలుక్కున లేచి కూచుంది –

"బువ్వ తిన్నట్టున్నావే!" నవ్వాడు –

"నేను, పెట్టేదాన్నేకాని, తినేదాన్నికాను! – పేదరాసి పెద్దమ్మను –" బొమిక – బొమికా కోపంగా ఖంగ్ మంటూంది – వీడు మాటకు చేయి అడ్డంపెట్టి సముదాయించాడు – "ఔనులే!"–గా గొంతు తడుముకుంటూ –

పెద్దమ్మ – తనలో తాను మరింత కస్సుమన్నది –

"ఔనేమిటి? – కాదంటేమాత్రం – నేను నేనే! – కొమ్ములు తిరిగిన జెజెలందరూ, – రాజు వేషాల్లో ముస్తాబయి – వేటకని అదో వంకబెట్టి – సందెపడగానే నా పంచ చేరేవారు – కాదా? –

"ఒరేయ్ అబ్బీ! ఏ రాజు కూతురినైనా – కదలేయ్ – ఎవరి చలువో కనుక్కో"

వీడు యింకా నవ్వాడు –

"అందరూ, – ఆలయంలో కునికితే – నిన్ను నమ్ముకు వచ్చినందుకు – నన్నొక్కడినే ఉసూరుమనిపించావ్ కదా!–"

"ఏమిటీ?" – మసకతో పరకాయించింది – వెయ్యేళ్ళ నాటి చూపు చూసింది.
"నువ్వా?" వీడు గునిసినట్టు నవ్వాడు –
చితుకులు తునిగినట్టు – ఆ రెండు చేతులూ – వీడి కంఠానికి అడకత్తెర వేసినాయ్ –
"పుట్టని బిడ్డలకు – పేరేం పెట్టుకుందాం – మగడా –"
"అందరూ అవ్వా అంటూంటే – నన్ను ఆడదానల్లే ఎందుకు చూశావ్! –"
"ఔననమని ఎందుకు కవ్వించావ్ –"
"నీ పడుచుదనంకేసి పాపమని జాలిపడ్డానే!"
"అర్ధరాత్రిదాకా ఉంటేగ, – ఆ రవంతనవ్వూనవ్వనో!–"
తీగె అల్లుకున్నట్టు అల్లుకుంది – ఆకూ అలం, నజ్జునజ్జవుతూ మెటికలు విరిచింది – వీడు, మర్రాకుమీది పాపడల్లే – అవ్వ రొమ్మున ఉంగా అన్నట్టు ఉన్నాడు –
దోవతప్పిన పాలికాపు – తనకు ఊపిరి సలుపనట్టు – గుంజి విడదీశాడు – వీడిని బ్రతికించానని, అదిరే కేక వేశాడు –
ఆకడ, గుయ్యారంలో, మనసూ మనసూ కలుపుకుంటూన్న మనిషీ – మనిషీ తప్పా ఒలకబోసుకుంటూ వచ్చి కమ్ముకున్నారు –
"నేను రాకపోతే – పిచ్చిది పీల్చేసి ఉండును!" అన్నాడు ధైర్యంగా, జబ్బ పుష్టిగా, వీడిని చూపిస్తూ –
వీడి – వాలకం, వాళ్ళ కళ్ళకు నిజంగా బ్రతికి బయటపడ్డవాడికిమల్లే ఉంది –
అవ్వ – మూటల్లే పడిఉంది.
"ఊపిరి లేదేమో?" – అంది, – మనిషీ మనిషిలో ఆడవంపు –
వీడు, ఆ కళ్ళల్లోకి దూకినట్టు చూశాడు – అప్పటికి నవ్వాడు –
పాలికాపు, వీడినీ పిచ్చివాడన్నాడు –
పాలుపొంగించిన కొత్తకోడలు, కడవ చంకనెత్తుకు పోతూపోతూ ఆదరికి వచ్చి –
కాదు – పిచ్చివాడు కాదని ఖండితంగా వాదించింది –
"నీకెలా తెలుసేం?–" అని నిలవేసింది – అవతల ఆడచూపు–
చూపుకే అర్థమయ్యేట్టు చూసింది – కోడలు – ఆ మనసు రెపరెపగా ఊగింది.
పక్కనున్న మనిషి – "ఎవడోబిచ్చగాడు!" – అన్నాడు, అర్థంలేనిమాటగా –
వీడు – వినిపించుకోకుండా – పడిఉన్న ఎముకలపోగు మీద – ఆకూ అలం పోగుచేసి, కప్పేస్తున్నాడు –
"పోయింది–పాపం!" పాలికాపు అంటూండగానే, – పైనుంచి, పచ్చని కొమ్మవిరిగి, – మేటిమీదపడ్డది – అందరూ గచ్చకాయలల్లే దూసుకున్నారు –
వీడు, కొమ్మనానుకొని, నిద్రల్లే మేలుకుకూర్చున్నాడు – పట్టుకదలగానే, – పడగెత్తిన త్రాచులు, – అంతటా పారాడుతున్నాయి – వీడు అలాగే ఉన్నాడు–
పల్లె–పల్లే అక్కడకు వచ్చిపడ్డది – ఆ బుసలు చూసి, – ఒక్క పిట్టలేకుండా పోయింది –
అందరూ పోయిన త్రోవనే – మరి వెనకాల, వీడు పోతున్నాడు – ఆగకుండా!